

ДІЛО

Видав: Видавничя Спілка „Діло“.

Виходить щодня рано

крім понеділків.

РЕДАЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 19., Н. пал.

Кonto пошт. № 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів

редакція не збергає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 270 K.

квартальні 8— .

піврічно 16— .

цілорічно 32— .

у Львові (без доставки):

місячно 240 K.

квартальні 7— .

піврічно 14— .

цілорічно 28— .

За замову адреса

заступити за 50 z.

Ціна експресу:

Стрічка п'ятнадцять, двошістьдесят
копійок 40, в п'ятірках 50, в
сімірках 60, в рідкісних
частях 1 K. Поземлема пр
відстаня 1 зарубка 150.
Некрольова стрічка 1 K.
Сталоголовна за кількох
— узважено
Одна приймачка кількох
у Львові 10 c.
за проміжок 12 c.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайло.

РЕЗЕРВИ ІНТЕЛІГЕНЦІЙ.

На цю тему подав влучні замітки о. Ст. Мінський в однім з попередніх чисел „Діла“, звертаючи увагу на потребу приготувати нові кадри молодіжі до школ, бо війна поражаючим способом зменшила фреквенцію і грожеть нам, що будучи ще більша недостача інтелігенції. До цих думок хочу подати кілька додаткових відповідей.

Фреквенція наших гімназій упадла більше як на половину і буде упадати ще нижче. Ряди учнів найвищих класів все проріджуються; до низьких класів з села приходять чимраз менше дітей. Справа пиживлення і удержання дитини в місті стає чим раз тяжча, — значний процент молодіжі живиться самою картофелью, а з десятих учнів, що від двох років не мають маси. Не кождий батько відважується вислати сина в місто на голодування і не одна житина серед шкільного року знохочується ся до інших і втікає на село, де все таки легше проживити ся.

Сумні відносини, — та чи взагалі можна їх зарадити? Скільки знаю, позитивно розважано спершу в Німеччині, де енергічний директор української гімназії вже з початком року поробив заходи, щоби всій молодіжі запевнити прожиток в бурсах. У Львові щось роблено над тим, але не реституовано ні одної бурси для класів: не знати, чи справді відношення неможливі до переборення, чи тільки не достас сильної руки й помислової голови, щоби перезвати організацію. Тому, хто з сільських організацій хоче вислати селянську дитину до міста, мусить чинити ся з тим, що не можна її примістити денебудь і так легко, як колись, але треба знайти таке прямінене, щоби учнік не примиряв голodom і не перебував зимі в неподалікій хаті. Не одна талановита одиниця заручиться ся тепер, бо той, хто вистав її до школи, в найтижший хвилі відмовляє її помочи. Кому удасться ся погоднити що тяжку справу евакуації селянської молодіжі в місті, сей справді розваже питання наших „резервів“.

Щобі піднести фреквенцію середніх шкіл і там самим числом будучої інтелігенції, конечна річ вислати як найбільше число молодіжі до міста. Але при тім треба пам'ятати ще про одне, на що на жаль мало звертається увагу, — на вибір відповідного матеріалу. Богато наших організацій дбає тільки о се, щоби до гімназії ішло богато учнів з даного села, але тим, чи вони відповідають вимогам середньої школи, мало хто журить ся. В кождім селі знайдеться кількох інтелігентних, талановитих клопів, про яких в горі можна сказати, що вони і в гімназії могли б визначити ся, — чому ся одиниці лишають ся при рілі, а до міста поїзають якраз хлопці з мірними відностями, з тяжким інтелектом, без примітивної культури. Даже нічого лекшого, як перевести вибір в матеріалі, що не надається ся до високої освіти, поїзжати на місци, а залишувати ся тими більше, що можуть стати колись прикраю інтелігенції. Се же як надто відоме що учнік без талану і таларем для школи, таларем для опікуна і таларем для самого себе: але треба також пам'ятати, що такі одиниці потім страшно обнімають уроzenні загалу інтелігенції.

Приметелі насадної пропаганді позиції бі та-жок більше уваги прикладати до цього, що би їх пупіл вступали до середніх школ з достаточним приготуванням. Вимоги для підготовки до першої класи нині є значно нижчі як давніші і загалом кажучи, не великі; пересічний інтелігент на селі міг би з малим накладом інвестиції підготовити дитину до гімназії. На жаль, на жаль дуже заслужені діти не думають про своє „збрінницю“, щоби дати дитині добре основи, а вже від першої класи починають якісь запитання і пропекій до учителя, — а коли учнів відмінно відрізняє в котрій хаті, голосить, що наша школа пишить наші діти!

Коли при селянському ділі ще можна знайти якісь „лагодачі обставини“, то вже злочином

є, коли інтелігент чинить на протекції, а не дбає о се, щоби його син справді став — інтелігентом. Яке негодоване стрінзе напр. учителя української мови, коли поважить ся дати „дайку“ від цього предмету, — адже українську мову знає кождий Українець! Але, коли вже порушимо що сприяє, то треба сказати, що більшість дітей в інтелігентних домів незвичайно слабо володіє рідною мовою і нераз називає учніки, що сідають до матері, не вміють писати літературною мовою. Інакше буде би, коли б інтелігентний дім не заславав свого сина перед вимогами учителя, але якраз помог школі сповінити її завдання. Від інтелігентів мають право вимагати, щоби їх діти приносили до школи дещо культури, — інтелігентові дехто має відомі бібліотеки, учили сина чужих мов, по-всім до театру на добру штуку. — на жаль в дуже богатій случаю інтелігентна родина не сповіяє своєї місії, хоч могла би її сповінити при добрій волі.

Учитель.

Відокремлення Галичини і воєнне відшкодування.

Як доносить „Polnische Nachrichten“, субкомітет парламентаріїв комісії польського кола вже має підсумки свої праці над проектом відокремлення Галичини. Однаке звідомлене про вислід сих праць не буде предложене повінні парламентаріїв комісії перед 20. с. м.

Супроти поголосок, що польське коло за відокремлення Галичини домагається від держави компенсації в формі воєнного відшкодування в сумі 4 мільярдів корон, міродатні круги кола заявляють, що сума воєнних шкід не установлена ще навіть централею для відбудови Галичини та що самозрозуміло відокремлення Галичини не можна лучити з питанням воєнного відшкодування.

На шляху до рішення.

Апреквізитії, транспортові і фінансові труднощі по стороні Антанту.

Професор торговельної Академії в Берліні Артур Норден, визначний спеціаліст в області світової торгівлі, пише в „Welt. Tagebl.“:

Пануюча думка, яка тепер не позиція показати ся обманчива, говорить, що заострена морська війна посуне насадніше наперед на шляху до рішення. З чисто економічного становища ся ціль і без того не так віддалена, як можна би думати, не вважаючи на німецькі воєнні успіхи. Во їх помінувши, наші південні човни й інші воєнні небезпеки, — заосмотрені наших неприятелів у воєнний матеріал, поживу в інші потрібні предмети стало й без того дуже невідве.

Є се наслідок головно трьох явищ, яких перше є природне, однаке так само як і два останні стоять в звязку з війною. Се перше явище — се уладок світового життя, яке по англійським жерелам виносило в 1916 р. 1,623 мільйонів Quater-ів супроти 1,917 мільйонів в 1915 р. В звязку з війною стоять се явище тому, бо зменшене управління простору і менший урожай є в часті наслідком недостачі штучників іноземів, в часті наслідком недостачі робочих сил. Що се наслідки відчувають на нейтральних країнах Англія спершу згодом ся на такі запоруки, але потім хотіла увільнити ся від цього зобов'язання за посередництвом фірми Моргана. Та тоді власне підніс ся згаданий голос остероги проти дальнього позичання американського гроша до Європи.

Се кінці третіх явищ, які автоматично веде до закінчення війни, є фінансовий розвиток.

Не тільки давніше, — як се роблено, — але і тепер ще не можна сказати, що гроша сила Англії кінчить ся. Однаке що вона що раз більше упадає, се певне.

Що кожда нова англійська позичка дає підписчикам що раз корисніші умови, з цього ще не можна робити некорисних виводів для фінансів Англії, хба тільки, що англійські грохи хотять на всіх позичках робити також інтереси, а не тільки використати свій патріотизм.

Та інакше буде виглядати фінансове положення Англії, коли звернемо увагу на знипти Англії за границю, передовсім в Америці. Самим виводом не може Англія вирішити призову; річний білянс за 1916 р. виказує, що пасивність торговельного білянсу перевищує активність о 315 мільйонів фунтів штерлінгів, причому в сю статистику не ввійшов весь прибуток на замовлення і рахунок правительства. Щоби заплатити за вівіз, велика скількість французького і американського золота, яке ніби то ще осте в тих державах як покриті нот, в дійсності підмінувало вже за океан. Але й сюго золота за мало і тому Англія мусила затратити позички в Америці. Потім почала вона продавати Америці американські папери, які має в себе. В тій підлі підлі правительство почало найперше купувати американські папери від тих, що до бровільно хотять їх продати; потім обложило особливим податком тих, що чужих паперів не хотять продавати; в кінці перед тижнем цій шов королівський розпорядок, який уповажив правительство до реквізіції заграницьких паперів.

Се крок стане зрозумілій; коли взяти на увагу, що обдовжено (публичне і приватне) Англії в Америці виносить 340 мільйонів фунтів штерлінгів (6.800 мільйонів марок), та що американська низвисла банкова влада піднесла голос остероги проти дальнього позичання американського гроша до Європи.

Причина сей остероги лежала по часті в тім, що Америка мусить держати тепер в готовності свої грошеві засоби, але по часті була вона також висловом недовіри до фінансової сили Антанту. Що таке недовіре істнє, видно з того, що Антанту на жадання Америки мусів обов'язати ся дати для затягнення в Америці позичок особливі запоруки в формі паперів нейтральних країн Англія спершу згодилась ся на такі запоруки, але потім хотіла увільнити ся від цього зобов'язання за посередництвом фірми Моргана. Та тоді власне підніс ся згаданий голос остероги.

Можна сподівати ся, що сей спосіб принесе поки що успіх, бо лежить ся в інтересі Америки збагачувати ся далі доставами воєнного матеріалу для Антанту. Вистане сказати, що американський сталевий грест виказує в IV. кварталі 1916 р. надвищу 96 322 мільйонів доларів супроти 40.858 мл. в тім самим часі в 1915 р. 8.010 мл. в р. 1914 р. і 23 036 мл. в 1913 р. Та не так легко піде доставкою американського збігу для Антанту, бо в самій Америці занувається дорожнечка.

Таким чином незалежно від транспортних труднощів утруднювати мє що раз більше доставку і воєнних матеріалів і предметів поживи для Антанту фінансове положення Антанту так що заосмотрені наших неприятелів Америкою й іншими нейтральними мусить автоматично ставати що раз гірше.

Чи ми, маючи на увазі сей розвиток, мали ждати, аж наші неприятелі в природі річ так, ослабнуть, що будуть податливі до міра? Відповідь на се питання випала негативно, бо прикорені кінці війни лежить в інтересі зменшення наших власних жертв. Вибраний спосіб зануває успіх, але вимагає більше нїж досі вкладу в агротримання всіх наших сил. Воля до діла повинна виявити ся передовсім при найближчій мімоцькій воєнній позиції.

Вигляди одностайного весняного наступу.

Погляд військового письменника

Розглядаючи вояні можливості, які ждуть нас в недалеких тижнях і місяцях, підписаній буквами „и ч“ співробітник військової часописи пише:

В розгляді сім за основу будуть служити нам головно досліді, які ми зробили в сій війні і буде спирати ся також на відомі нам способи ведення війни наших противників, далі на деяких висловах преси держав порозуміння, в которых уважний читач може все таки зробити певні висновки.

Цілью національного питання, як наміряли вороги повалити нас військово тепер, коли їх господарська побуда над нами не має вигляду. Немає сумніву, що вони числять в першій іпартії свою перевагу; однак вони заслужують ся дуже, коли числять ся в тим, що с-ли осередні держави все меншують. Та в дійсності так не є, а що до переваги ворога, то вона була вже й на початку війни, а проте не довела до побіду. Годі зрозуміти, чому се малобільши винесли в будничості.

Задесь ся, що вороги числять далі й на те, що по скім такім порозумінню між собою наступить юдея раз одностайний і придаючий виступ на осередні держави, яким думають повалити їх.

На сім місяці позволимо собі сказати кілька слів про переведене і вигляди та кого наступу.

Правда, в першій мірі прийшли під увагу число жовнірів, котре зможуть вислати на противниці держави порозуміння. Возьмімо, що вороги будуть на будуще в перепаді, як вирочіли І дослідників сів в Інніх «коханув», що сила переважає не десь певності побуди. Сі сила усіх повести ся також в переважаючою стратегією. Тут не вистачають слова, як південене противника, винесене пруського мілitarизму і т. д., тут мусить панувати ясність про те, як перевести се в дію.

До такого одностайного підприємства можливо дійти держави порозуміння тільки тоді, якби підчинили під волю одного, скажімо так, як союзни держави під волю Наполеона. Але наскільки тоді, як би будо так, повстало би питання, чи вибраний покликаний дійсно до того. Бо така задача не легка і ще трудніша, ніж зачах Наполеона в 1812 р.

Ходить те, як намірюють держави вороги сумінні своєї волі побуди в дію. З усого, що чумо, виглядає так, наскільки вороги думали, що в першій жовнірі і гармат треба добавати запоруку побуди. Коли приняті, що вороги розпоряджають дійсно цею надмірою, а також всім для одностайного провозу, то усіх винесіть під переведене. Се уявляють собі наші вороги досить просто: одностайний наступ переважаючими силами на всіх фронтах!

Вже один раз в сій війні не додився по-

дібний кліч про російський паровий валок; тим менші вигляди мають нові пляни ворогів, бо й осередні держави не стояли цілій час бездільно. Пригляньмо ся близьше переведеню сього пляну.

Наступ на всіх фронтах. Ми спіткаємо ся: коли, дівочасно, чи по собі?

Коли намірений рівночасний наступ на всіх фронтах, то він ледве чи може відбутися перед нас, бо никаке ант-Італійські ант-Російські не могли співідлати через лихі в дніснині клімату. Та такий одностайний наступ не був би несподіванкою, бо противник знає би докладно в яких силах має до діла. Але по друге: Чи не показали події на західнім і Італійським фронтах, що й найбільша перевага не ручить за побуду? Впрочому, коли вороги відрізять слідуючий раз з більшим числом людей і гармат, хто ручить їм за те, що вони не стрінуть також на скріплених ворогів? Коли держави порозуміння аріють ся рівночасності наступу на всіх фронтах, а від різних тільки на одній або двох фронтах з величезною перемогою, то може стати ся, що осередні держави будуть боронити нападену частину а прочими силами відрізати на розмірно найбільший ворожий фронт, бо вороги безперечно не мають тільки сил, щоб поставити всюди перевагу: в Бельгії, північній Франції, Альпах, Альпах, Красі, Македонії, Румунії, Волині, Литві т. д.

Що до часу коли держави порозуміння можливо відновити свої наступи, будуть одностайно будуть частинно, то сей час зависить від погоди на геодинамічних басейнах. На Італійським фронтом могли чакати Італійські частини фронтів знизу через Красі вже тепер, зате наступ виникне Карантії або Тіполо виключеної перед масами. На сіднім фронті в Галичині, Волині, було можливі продовження боя в найближчих шести до вісім тижнях, якби потрібно було залізти: зате виключеної цілком наступу в березні і квітні, коли топлять ся сніги і лід, че єт що розмокають ся всі дороги. В Румунії і в Молдавії може наступити топлене снігу вже в лютому, що вплине дуже некорисно на «ід бой».

З усого наведеного видно, що одностайний наступ держав порозуміння з різними причинами і остане тільки на словах. Та одно певне, а саме, що вороги будуть пробувати свого щастя на всіх фронтах, щоб вигнати нас з обсаджених областей.

- vi -

**- СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ -
- НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ! -**

(Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.)

Посилайте часописі в полі

Голос живителів в боєвого фронту.

Пиші до нас один ажовірів Україні. Від 1 серпня 1914 р. пішов я на війну і дісі не був ще д-ма, хоча тужу до своїх: яко не ведеться. Я вже другий раз в пози від 20 місяців. С ві мою досить жовнірів Україні в Галичині. Буває в доволі богаті на чужині і бача всіх людей, та не етніческі народи, які вінши, українські жовніри соромлять ся своєю мовою і свого обряду. Жовніри «ужих народності» дорожать своїм іменем і своєю мовою, читають свої газети. Газет приносить сюди почта богато: є й німецькі, чеські, мадярські, польські, словинські — а нашу газету трудно да побачити. На кожній місці видно, як наші жовніри Україні відрізняють ся свого народу і своєї мовою, що мати їх навчала. Не раз, не два чут, як наш чоловік ц-енька: по польські або відчить язик якоюсь мішаниною, немов би боявся, що хо не почув, що він говорить по українські. Всюк назава себе наш чоловік. Цілька не відіркаю ся свого і других переконую, що ся сором стидиться себе самого, і коли кого з товарищів питают про Іого народність, то він все оголяється ся, чи мене нема за близько; як мене не бачить коло себе, зараз називає себе якимсь чужинцем.

Вже дівашні чл-чи читаю «Діло» і «Свободу». За 20 місяців часто побугу в полі згуртували я леди 6-7 товаришів, що возьмуть до рук газету; за свої гроші спроваджу їх 10 кандидатур «Русалка» для жовнірів та з розпродажа з них леди 8, а осталих двох і за дурно жаха не возьмі. З трулом удає ся мені для трьох товарищів спровадити українські молитвінки.

Прошу Вас, Високоповажний Пане Редактор, спонукайте через Вашу газету тих, що оставилися дома, щоби вони посилали нашим жовнірам в поле газети, щоби кождий з них зможе читати про своїх і про свій край. Є також між нами, що читати за газети, але є й інші, які читали би, але коби їм хто запрекнув редакцію часописів Богаті жовнірі, читаючи рідне слово, проснудо ся би із сну, бо газета на полі то найпримініші річ. Прошу мені дільше посиляти «Діло» і «Свободу», незважаючи є їх інші товариши. Дія Боже, щоби вже скоро не було між нами ні одного товарища, який не читав би «Діла» або бодай «Свободи». Здоров'я широ Вашу Редакцію: Гаразд! — Теодор Манюк, Feldpost 357.

Відбудова українського рільництва і селянства.

(Далі).

ІІ. Нерівномірно розподіленими треба уважати слідуєчі страти і шкоди українського рільництва і селянства:

1) доцільні землі з землею сіл і осад в цілі очищені терену в округах твердинь, містечок причілків бойових фронтів;

2) доцільні падені сіл, положених безпосередньо за боскою лісію, щоби прогнати з них ворожі резерви;

3) розбиті господарських забудовань на матеріал до будови стрілецьких ровів і на озелі;

4) забирані з собою худоби та забирані з собою або нищенні всіх припасів, щоби не попали в ворожі руки;

5) нищенні среді комунікацій;

6) евакуації загрожених областей із всього добутку і населення;

7) унеможливлене всікою рільничою продукції в областях бойових ліній та областях евакуації на весь час воєнних операцій в сих областях.

В своїй суті вичислені тут шкоди і страти розкладаються на нерівномірно, однак через те, що воєнні операції міліонових армій розгривають ся на українській території від самого початку, діткими вони є в шалісти досить рівно між, так що треба прийняти, що по війні найменше сдін гретина українських сіл буде в землях, а одна третина української родю землі буде залишеною.

ІІІ. Вичислені в обох розділах воєнні шкоди і страти українського рільництва понесуть більшістю і майже виключно українське селянство, які кром своєї вийде в війні є слідуєчими незначчими втратами:

1) в убитих і окалічлих на війні, неділіх до праці інвалідах, дальше в померших в наслідок пошестій, евакуації і інших воєнних нагод утратить українське селянство приблизно одну чвертьину свого числа перед війною, в тим половину мушчин від найбільшої придатності до праці;

2) в упадку фізичнім і моральнім в наслідок страшних обставин, в яких воюю війну пережили, а передовсім через недостаточне і нерівномірне відживлювання та в наслідок занедба на підлітного виховання в сім'ї часів в школі, церкви і в організаціях;

3) в упадку життя родинного, на якім опирається національна відпорність українського селянства. Його вітревалість і здібність удержати ся на клаптику унасліджені землі;

4) в упадку здатності культурних і економічних організацій.

Вичислені у всіх трьох розділах шкоди і втрати говорять самі за себе і дають перегляд як суми, які однак цифрово або статистично ніколи не дають ся устінити, лише найдуту свій вислів в відносинах, які на їх основі витворюють ся, згідно по війні на довгий протяг літ витворити ся.

З о-рема великий вплив буде мати втрата робочих рук, мушчин в силі віку.

Ся втрата робочої сили ослабить значноше селянство і Його рільницу продукцію, а се тим більше, що примінені уліпшенні рільничих машин, які могли би в частині заступити ся робочі руки, в наслідок малої фінансової сили малих селянських господарств і низкої рільничої техніки в нас не все не легко і не всюди буде можливим.

Відношана рільничої поедукції української до західно-австрійської перед війною, в часі війни і не війни.

Некорисні відношених українського рільництва і українського селянства перед війною ворванио з відносинами до західно-австрійського рільництва і селянства нашли свій вислів в загальнім відношенні української рільничої продукції до якості і варгости до західно-австрійської рільничої продукції, яке дасть ся представити відношеним одної одиниці до трьох одиниць.

В часі війни західно-австрійське рільництво потерпіло також певні втрати в наслідок недостачі робітника, зменшення тягла і недостачі штучних погнів. Ті втрати не лиши вирівняли, але перевині ся осягнені в часі війни занадто рільничих продукції по-дуже кориснішими для міст і армії. Через весь час війни західно-австрійське рільництво не віддало на цілі заохочення армії нічого безоплатно.

Такий стан був би очевидно і у нашого селянства, коли би українська частина краю не буде видавиши війни, так, що українське рільництво було би могло на основі осягненіх землів із продажі рільничих продуктів припинити по війні розвагу своїх продуктів без ніякої помочі, причем відношенні варгости української рільничої продукції до рільничої продукції західно-австрійських країн остало би на загал незмінні.

(Далі буде)

Василь Струн.

Вільзон готовить ся.

ЛОНДОН. (Тб) Бюро Райтера доносить в Вашингтону: Вільсон відбув нараду з державним секретарем Нілли і міністрами про спосіб доповнення законних постанов в тім дусі, щоби правительство могло в случаю потреби обнати в посдане корабельні заведення, фабрики муїш і інші фабрики, що виробляють оружя.

ФРАНКФОРТ. (Тб) До "Frankfurter Zeit." доносять з Нью Йорку. В кругах членів конгресу замітне переконання, що Вільсон мусів зірвати зносини в Німецчину, віднак не в імовісі, щоби почалися неприятельські кроки, які не стануть ся якісь непредвиджений случай. Досі не робить ся воєнних приготувань. Внесено про затягнені 500 міліонові позички на воєнні цілі та внесено про змобілізовані двох міліонів жовнів зголосило деяке число послів не іменем своєї партії, але на власну руку. Конгрес як такий не видав того рода заряджені. Американські Німці поводять ся з великою резервою.

Війна підводними човнами і офензи- ва на суши.

БЕРН (Прив. тел.) Військовий критик днівецької "Bund" пише про відношення між війною підводними човнами і офензивою на суши:

Коли Англія і Французі поробили приготування до офензиви, то мусіть її тепер розпочати. Коли стягнені війська, розділ муніції і артилерійського матеріалу, готовість відповідна зробила цих планів, що не поступили так далеко, щоби було можна розпочати офензиву зараз, то кождий день необмеженої війни підводними човнами виходить й на некористь, які вона ще почала ся. Вже під час битви на Соммі і румунської сференії були замітні по лінії Італії і російсько-румунській стороні перешкоди, спричинені обмеженими операціями німецьких підводних човнів перед Архангельськом і на Атлантическому океані, — а тепер? В падінні 1916 р. затонули німецькі підводні човни 400,000 корабельної містоти. Коли приняти, що се рекордове число в обмеженні війні підводними човнами стане нормальним числом необмеженої війни, — а се обчисленте з занадто обережно, — то недостача транспортних кораблів стане по протилежній стороні швидко нестерплюю. Тому для антиантанту все буде залежати від того, що вона може осягнути вже приготовленими і розщіленими матеріальними і людськими силами, які привели голоду становища не тільки як досі Німецчині й її союзникам, але й державам антиантанту, а також необмежинам.

На думку автора необмежена війна підводними човнами внесе ще більше замотане у вогні розв'язку, але се принесе не продовжене тільки скорочене війни.

Цар установляє комісію для польських справ.

ПЕТРОГРАД (Петр. Аг.) Цар дnia 25. січня с. р. зарядив, щоби утворено окрему комісію до нарад над польськими справами під проводом президента міністрів. Її членами становуть міністри: війни, внутрішніх справ, загравничих справ, скавру, шеф генерального штабу, президенти Духи і державної Ради та ряд осіб, окрім іменованих, між ними б. президент міністрів Гогенріх та б. міністер заграничних справ, а тепер амбасадор в Лондоні, Савонов.

Нейтральні супроти зазиву Вільзона.

Нейтральні держави не заявили ся ще досі на поту Вільзона, якою він викликає їх прилучити ся до становища Сполучених Держав в справі вістоїння б роти підводними човнами. Про становище нейтральних поки що можна тільки ставити менше або більше стійні згадки на основі голосів нейтральної преси.

Майже певне, що не підуть за закликом Вільзона Голяндія і Швейцарія. Голяндіська преса висказує сумніви, чи оборона Інгерсів Голяндії тим способом, якого холив ся Вільсон, може чистити на успіх. Голяндське працітельство свідоме того, що зовсім інша положеніє шестимільйонового народу, який мусів бі бороти граничної лінії на довжині 100 км, проти німецької армії, як становище 130 міліонового народу, відділеного океаном від заблокованої Німецчини. До того міротатні буде для рішення Голяндії ще й переконане, що малі народи не можуть викривити ся до вимогів сучасного способу ведення війни.

Швейцарські часописи все кинн заявляють,

що Союзна Рада не вийде поза межі строгої нейтральності. Іншого рішення не допускають географічне положеніє і усія політичного істновання Швейцарії. Як держава положена в глибині європейського континенту, Швейцарія є в іншому положеніє та інші мусить відносити ся до питання блокади, як Сполучені Держави. Ім не грозить втрата торговельних перевідходів, а зірване дипломатичних зносин довело би до повного застосування швейцарського гоподарського об'єту.

Що таї мірковані остаються ся однак тільки згадками, се доказують інші військові телеграфічні вістки, по яким президент Вільсон у своїй промові перед конгресом сказав з на тиском: "Уважно писмо річю, що всі нейтральні правителства підуть тою самою дорогою". Немає досі офіційного коментаря про те, які нейтральні держави мав Вільсон на думш. Найближі дні певно принесуть нам відповідь на те питане.

НОВИНКИ.

Львів, 7 лютого 1917

— Ювілей у нашім видавництві Завтра минає 25 рік, як 8 лютого 1892 р. вступив до служби в видавництві "Діла" в характері візового п. Іван Стешник Уроджений в 1864 р. в селі Вільшаниця, Яворівського повіту п. Стешник як сільський парубок пішов до лісіка, а відбувши військову службу, істрував в 1890 р. до роботи при машині в друкарні Наукового Тоаєвітства ім. Шевченка, де тоді друкувалося "Діло". Звідси перейшов як візний до видавництва "Діла", де остав й до нинішнього дна. Працюючи при "Ділі", очінів ся і виховав 4 дітей, з яких оба сини (один був складачем в друкарні "Діла", а другий торговельним помічником) тепер на війні, старша дочка, яка скінчила учительську семінарію, є учителем на Волині, а молодша ходить до VIII кл. виділової школи. Поза службовими обов'язками п. Стешник усе брав живу участь у житті українських народних верств м. Львова, належачи до українських товариств і організацій, які стараються збудити і ворганаувати український Львів. Так минуло 25 рік, протягом яких п. Стешник заслав ся як найбільше в памяті всіх тих, що їх — незалежно від ступні їх становища — гуртує практика в видавництві "Діла", і став до повної міри характеристичною фігурою в тих тепер до волі уже широких кругах наших людей, що працюють в львівських украйнських товариствах. Видавництво "Діла" подумав про те, щоби відповідно пошанувати 25-літній працю свого роботника, а ми від редакції "Діла", складаємо п. Стешникові в пригоду Його Ювілейного свята найцікавіші бажання, щоб він, зберігаючи своє дотеперіше справді селянське здоров'я і поїдану вдачу ще довгі літа міг почувати себе на своєму скромнім становищі корисним членом великої української родини.

— Книжки для жінок. Управа громади міста Львова звертається з уклінним прошесні до мешканців м. Львова, щоби схочіть у власнім кругу зайнятися гуманітарною акцією, що мала-б на цілі достарчити шляхотної розривки для наших жінок, що буть ся в полі. Просить ся іменно надіяти до президії магістрату відповідних для жовнірів до читання, народних видавництв, календарів, ігор, музичних інструментів і т. д., які будуть ся для них відсилати. Всякі таї дарунки для жіноків приймає президія магістрату через цілій день від год. 8 рано до 8 год. вечір. Висока ціль здохнутити без сумніву найшарші круги «жінканців» нашого міста до діяльності в тім напрямі, до котрої то управа м. Львова п. Т. мешканців м. Львова дуже уклінно запрошує.

— Обмежене залізничного руху. Пишуть урядово: З приводу великих завдань, які мають сповнити залізниці у воєнній області, а саме потреби довоzu війск і матеріалів на фронт, довозу поживи, а тепер і з приводу трудностей, які спричиняє зима, є необхідним значне обмеження особового і товарового руху. Обмежене «собового руху очевидно вимагає також співдіяльності загалу населення і тому взимається публіци, щоби понехала всікі відхилені подорожі.

— Ні однієї брешу в уявінській моз. Читаємо в урядовім Вістнику міністра Комісії: Повідомляється Всіч. Духовенство, що п. к. Намісництво і медичний факультет Краківського Університету видали осібні брошюри для поборювання ношести половиз недуг: 1) Накладом п. к. Намісництва — Powr. hne wykłady Un wersytetu Jagi. Przykłady edycji roształpy w o chorobach wewnętrznych. 2) D r S. Mikołajki — W imię ojczu! — Lamy do lamy. 3) D r Stanisław Ciechanowski — Zdrowie społeczeństwa i ch. toby wewnętrzne. 4) D r K. Majewski i D r A. Rosner — O zapaleniu ozu u noworodków. 5) Накладом п. к. Намісництва — Powr. o zapaleniu osti i noworodków. 6) Накладом п.

к. Намісництва — Powr. o chorobach płciowych. Брошюри сі можна набути за посередництвом п. к. Старости.

— Іменівна в львівській архієпархії. Поч. соратниками Митр Конс. іменіваний: о. Лев Голович, парох в Угеріях, дек. стрійського. Крилошанськими відшаками назілені: о. Іван Бордин, парох в Бережині, дек. стрійського, о. Микола Гощовський, парох в Фалиши, дек. стрійського. Віце деканом дек. гарячівського іменіваний: о. Василь Кушнір, парох Бербова, дек. нарівського. — Задовільства парохій одержали оо.: Омелян Винтонік ехсіт. в Закомарі, дек. олеського, Тадеуш Ільницький в Небилові, дек. перегинського, Петро Гараців в Колотові, дек. олеського, Лев Лещицький (з стан. еп.) в Бережині, королівського, дек. жидачівського, Теофіл Билинський (з стан. еп.) в Голізві, дек. болехівського, Данило Міхур в Гряді, дек. ярчівського, Микола Дзвінський ехсіт. в Куликіві, дек. радехівського, Тарас Теофіл Турчанинович (з стан. еп.) в Вистові, дек. київського, Василь Грицай в Болехові, дек. болехівського. Володимир Стернік ехсіт. в Милошівці, дек. шицького, Лев Бачинський в Соколіві, дек. боречівського, Михайл Студніцький лушпастирство в бараах для сяк. в Хочеві в Чехії. — Сотрудники одержали оо.: Володимир Бук систем в Золочеві, деканата золочівського, Стефан Комар систем. в Лисичці, деканата стрійського, о. Константин Ласійчук (з стан. еп.) ехсіт. в Бубниші дек. болехівського, о. Микола Анастасієвський (з стан. еп.) прив. в Кропиніку дек. калуського, о. Василь Дуда, систем ехсіт. з правом управи в Куревичах дек. глининського.

— Військовий аванс (р. Мартіна) і гр. Черніна. Дніпрік розпоряджав краєвої оборони донесить: Цісар іменував рітмайстру в евид. Гайдіріха гр. Клеменса Марінца майором в евид. шт. при кінноті краєвої оборони, а міністри за-граничних справ гр. Черніна майором в резерві.

На Волинські школи

Літаков системи

— Продимо усіх Вп. Нестводаців приділува-ти с. фірми «Філіпп Гоффманн» в Дії, значить ся на самовряд письмо фі. ім., класи, місцевість жертвівдаців а опідя по двох точках (:) відмінних. — В той спосіб зважають нам согате відповісти, бо не треба буде наші діярки паролювати, а просто дастъ ся І до друку

АДМІНІСТРАЦІЯ ДІА — Льв., Ринок 10.

На необхідну потребу удержання 25 українських школ на Волині, які супроти останніх по-дій тим дорожі і важливі для української справи, окочні як найкорші і найбільші жертви.

Др Іван Копач, Біла 20 К. — о. Лев Залужний і парохія Потік 40 К. — Одарка Навроцька 5 К. Марію Кордубану, Володимира Бандрівського, Любов Кульчицьку, Ананію Степанову. — Марія Ліщинська 5 К — Стефанія Пашевич 3 К — Богдан Весоловський 5 К (Дн.): Дару Бачинську у Фрайштадт, Ірену Следзінській в Балії, Ліду Калуську в Сірю, Тетяну Терлецьку в Відні. — Нерознай залізничної стачки Кульчицькі п. Самбір 14 К. А саме: С. Шчеснік 2, І. Василькович 1, С. Мельничин 1, А. Ворончак 2, С. Баранецький 1, А. Мильевич 1, І. Бісітер 1. Д. Струк 1, Ю. Дорожовець 2, В. Мороз 2 К — о. Северин Добрянський, парох в Монастирі п. Лісько. Дні 16. І. вислати ми на Волинські школи (Тов. кр. Дністер лотич. книж.) 100 К. 70 К колда дівачат, 30 К в спусту при купні нас, камяниці через пароха і парохія. — о. Стефан Глібовицький з Бродів 10 К (Дн.) катихит тім. укр. курсів у Відні: о. Терентія Доманіка в Чивчані, о. Теодора Ковалського з Фрагі, о. Тита Глібовицького з Львова, дра Левка Рудницького з Ширяєв. — Сидір Кулак у Відні 10 К (Дн.); о. Катрусю Білік з Дуброві в Банялукі (Боснія), пну Люсю Білікевичівну в Розточчі, и пн. Стасіо Дорудіківну у Відні, дра Миколу Срібного у Львові, дра Миколу Николайчука, Каїв, деснє Fedros 109 — хорунжого УСС. Та-дес Коваліка. — Др Кость Воеціяка, ко-шовий лікар УСС, 20 К: штаб. лік. дра Ковшевича, дідича М. Терлецького зі Стебників, посла Ілію Семенку Відені, інж. Степана Захарівського в Журавні. — Пдх. УСС, Микола Угрин Благарішин 5751 К. (світлини): Гарматія Укр. Січових Стрільців. — Гаяля Мійська, Львів 2 К (Дн.): Зофію Рожанковську, уч. II. кл. гімн., Ірену Дику, уч. II. кл. гімн., Ілю Маркушеву, уч. II. кл. гімн., Зену Попеля, всі у Львові. — Оля Криницька, Перемишль 3 К (Дн.): Івана Озаркевича УСС. Львів, Стефанія З К (Дн.): Івана Степаніка УСС. Львів, Стефанія Гайдука УСС, Марії Келюхів, Желєз Вел. Стефу Горбачевську, Львів, Івана Ново-зворського УСС, Петра Франка УСС.

Вже вийшов!**Стрілецький КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ**

ПРОПАМЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

Ціна багатою змістом і картивами кважки величного формату на прегарнім (евангельським) папері 15 арк. друку 5 к.
Можна набути в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10, а в укладника підх. У. С. С. М. Голубца,
Львів, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.

102 3-6

ОБОВ'ЮТКИ.

Усіх хлопців, уроджених в 1889 році, які ще в 1916 році зголосилися добровільно до Українських Січових Стрільців, але досі не діставши позбавлюючих листків, відмінте сіє, що вони відповідально пішли в заласини коши УСС в Північній, коло Миколаєва над Дністром. Кождий з них має правоності з видом метанку у руках і пасмінням дозвіл биття згаданої опікуні, які ступавши до українських січових стрільців, зголосувалися за треба в збіжній станції УСС у Івано-Франківську — від там будуть відстежені до Коши.

Від Української Бурсії Успави.

Товариство „Просвіта“ у Львові купить перший том: „Новітні й оповідання Івана Нечуя-Левицького“ (Київ, 1909. Видаче друге). Оферті прошило слати до Канцелярії Товариства у Львові (Ринок ч. 10).

V 1-2

ВОИННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дні 7. лютого 1917.

ВІНА НА СХОДІ.

На румунському фронті місцеві значніша артилерійська боротьба. На північний схід від Кірлібія має відбутися наступ двох непріятельських компаній. Над Березиною з успішною відразою на терені перед становищами приведено 2 офіцера і 150 жовнірів російських та 9 метаків мін. В тім підтримку взяли участь австро-угорські відділи.

ВІНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положення не змінилося.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гефер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дні 7. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Тільки на кількох відтинках, з приводу новозорого воздуху, босва діяльність виходила поза звичайну міру. На південний захід від Сен-Себастьєн вперше в півдні французька компанія після сильного огля рушла до приступу. Її відбито, при чому кільканадцять бранців попалося в наші руки. В успішних стежких виправах близько берега, по обох сторонах ріки Айакри, на північно-східній Фронті Верденіа і коло ліса Паррі (в Льогарінгі) положено 60° жовнірів і добутого 3 машинові кріси.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда австрійського: Над Березиною військо, що пішло приступом, вдерлося до непріятельських ліній, вінниціні окопи, вернуло, приводячи 2 офіцера і 50 жовнірів, як бранців та 9 метаків мін. Також на північній шляху Ковель-Луцьк наступ відділів наші військ унічез з успіхом. Так зроблено з російських розів 18 жовнірів і 1 метаків мін.

Фронт архікнязя Йосифа: На північний захід від Кірлібія наступ двох непріятельських компаній склав без успіху.

Група війск Македонії: Відбито Путін і Серега хвильами артилерійського огню більшів. Кількакратно прийшло до сутинок перед становищами.

Македонійський фронт: В луць Чернін і по обидва береги Бердара відокремлені сильно оточені філії серед вирочім малої дільності боєвої.

Перший ген. квартмейстер Людендорф.

Оголошення.

[Інструктора (її) до ун. III, кл. пів. I та II, пів. по-
требуючі сільські. Зголосити в поданні угоді слати
до о. Івана Бачинського в Слов'янській п. п. в місті.]

[Фертизм, короткі, належать в сильнік і місці та ном
проти Львів, Ринок 4, I поз.]

[Строїтель фірмові і пісні привези стрічка, сір-
ковідінні і інші цінні. Відносно відмінне відмінне
зголосувати: Михаїло Войнович, Львів
Ринок 41, I п.]

[УЧЕНИК в учителю II кл. пів. в від-
14 рік — потрібна до Франції]

[І. БОРІС — Перемишль]

[Торговик ферб, лакерів, кітеріїлів, сітка і пісні.]

109 3 6

Від цієї книжки (блідо-чорної)

КАЛЕНДАР на рік 1917.

Ціна К 120, в пересилку К 15. (5 шт. К 70, —
10 шт. 125), заслані по відділенням пошти.

А. Оніпко, Львів, Кадецька 4. 13 17—20

Товариство „Просвіта“ у Львові

розписує отом

КОНКУРС

на три премії

за написане белетристичного твору: оповідання, новелі або гуморески. Сюжет має бути історичний — або з сучасного взгляду недавного побуту (з життя інтелігенції або людового). До тичний таїр мусить обійтися найменше від пів аркуша до одного аркуша друку формату Календаря „Просвіти“ на 1917 рік.

Перша премія вносить 200 кор., друга 150 кор., а третя 100 кор.

Преміюваній твір остане власністю Товариства „Просвіти“ у Львові. Товариство застежить собі право першістю що до закупна на власність, по усталених до тепер Видом Товариства ремunerаційних цінах, надісланих на повинний конкурс творів, котрі не осягнули премії.

Реченець конкурсу невідкладно 30. цвітня 1917 р. год. 12 в півднє.

Твори, зображені гаслом чи знаком, належать надсилати до Канцелярії Товариства „Просвіти“ у Львові (Ринок ч. 10.) без підпису автора. Імя і прізвище автора та докладна адреса мають бути долучені до посилки в окремій запечатаній конверті, на верху якого має бути подане гасло чи знак, так як на рукописи.

За Головний Відділ Товариства „Просвіти“

O. T. Лежогубський A. Галак

заст. голови за секретаря.

V 1-3

Не на один, а на десятки літ варта
купити і зберегти**Календар „Просвіти“ на р. 1917.**

Повісти в нашої славній минувшині, оповідання, казочки, ізраси, смовзи а сучасних подіях українських героїв жовнірів і стрільців, статті літературно-наукові і публіцистичні та членки ілюстрації — не гратах ніколи на варти.

Ціна книжки 2 кор. 50 сот. На замовлення поштою треба долучити 30 сот., рекомендовані 55 сот.

Продавати ся тільки за поштову.

Замовлення і гроші слати на адресу:

Канцелярія Товариства „Просвіти“ Львів,

Ринок ч. 10. Vch 19-7

Куплю ціле уряджене до писемної писарії в від-
2.000 К. Взломені в Адміністрації „Ціла“ „Дугор“.

103 3-3

ВІМКИ з українсько-зуського письменства
XI-XVIII століття

для висших клас середніх шкіл

ізносів

Д-р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ

II. видання. — Ціна К 150. Портфель відч. 31, поручене 60.

Замовлення: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

Львів, Ринок ч. 10. IV B 1-4

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в перемишлі

вулиця Косцюшків ч. 1.

Призначена із заслугою підлеглих міжна-
ро-відомих урядових. Всімогутністю від-
1%, починаючи від 100 зл. зі збільшувати до
10% як до посіданого земель земельні підсобні.

ВКЛАДИХ з „Руської Щадницею“ можна збері-
гати особисто в часі товариства, почтова зве-
дка, грошовими листами, земельного постачання Щадни-
ці, відмінної Щадницеї на землі боярськіх ділянках

Уділні поеми: а) співочих пісень з са-
рматською амортизованою ритмою на протяг від
10—15 числа відбуру відмінного; б) на земельні
ефекті, і в земельніх земель. Сирока поема може
здобутиться скромно.

Посередині у випадку поеми в Гал-
Воїнії Земельно кредитом в Кракові.

Всюю інформацію і друже, удачливі
Руської Щадницеї ул. Косцюшків. Народна 18,
L. пом. щоденно безкошто в годинах урядових
за 9—1 год. крамі на місці і крамінських сант.

Після § 14. устало „Руської Щадницеї“, авт-
мального через м. х. міністерство внутрішніх справ
заповіді в товариству „Руська Щадниця“ в Пере-
валіві надмінно сидіти до плюшевих пульпів, фонтані-
вих і т. п. квітів, які отже „Руська Щадниця“
пульпівну обслугу.

Ш. 13-7

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ І ЩІКАВИЙ**КАЛЕНДАР**

ПАМЯТКОВА КНИЖКА

СОЮЗА ВІЗВОЛЕНИЯ УКРАЇНИ

на 1917 р.

Обкладка поверх 50 сторін друку, містить 103 ілю-
страції і численні статті в області культурного, скво-
мінного й позитивного життя українського народу по об-
ох сторонах кордезу та під часів війни поетично-
творчості національних поетів

Календар Союзу містить між іншими видокликаль-
ний огляд воїнських подій за два роки і ще додатковий
огляд українського життя в Росії від початку українського
національного відродження до останніх часів і
статті про підготування змагання українського народу в часі
війни.

Призначена в цілості для національного освід-
чення найкращих нагород між, Пам'яткова книжка Союзу
від календарів відомості між між не старати на
карти, та буде для кожного Українця

ДОБРОЮ ПАМЯТКОЮ З ВОСІННЮЮ ЧАСУ.

Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 50 сот.
— в пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські жовніри Українці й російські колонії
котрі замовлять книжку безпередвиду в Союзі в Відні
дістають календар по зажаді ціні — за 2 К, в оправі
в пересилкою 3 К 50 с.

Книгарня і трафіка дієть ся за зажадання кіль-
ківські опуст.

Гроші надсилати поштовим переказом на таку адресу:
Wien VIII, Josefstadtstrasse 79, T. B. Administra-
tion Nachrichtenblattes des Bundes zur Befreiung
der Ukraine".

63 2-7

На баканія вислати ся чека поштової щадниці ч. 107.090.

В Німецькій замовляти „Пам'яткову книжку“ по
такій адресі:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukrains-

Berlін W 66, Leipzigerstrasse 131.

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНІЙКО.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.